

(เผยแพร่ในหนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ คอลัมน์ “อุทาหรณ์จากคดีปกครอง”)

คำขอให้พิพากษาคดีใหม่ (คดีโฮปเวลล์) ยังไม่เข้าเงื่อนไขที่ศาลจะรับไว้พิจารณา

โดย นายปกครอง

ปกติแล้ว... ในคดีปกครองที่ศาลได้มีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดในประเด็นข้อพิพาทเสร็จเด็ดขาดและคดีถึงที่สุดแล้ว จะไม่สามารถโต้แย้งคัดค้านได้อีก แต่เพื่อความเป็นธรรม หากมีเหตุตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ คู่กรณีหรือบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียหรืออาจจะถูกกระทบจากผลแห่งคดีนั้นอาจมีคำขอให้ศาลปกครอง “พิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีนั้นใหม่” ได้ครับ

การขอให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่ตามมาตรา ๗๕ นั้น จะต้องเป็นกรณีที่ศาลปกครองได้เคยมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดในประเด็นข้อพิพาทหรืออีกนัยหนึ่งคือในเนื้อหาแห่งคดีปกครองเสร็จเด็ดขาดแล้ว และต้องเข้าลักษณะดังต่อไปนี้ คือ (๑) ศาลปกครองฟังข้อเท็จจริงผิดพลาดหรือมีพยานหลักฐานใหม่ อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังยุดีแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ หรือ (๒) คู่กรณีที่แท้จริงหรือบุคคลภายนอกนั้นไม่ได้เข้ามาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีหรือได้เข้ามาแล้วแต่ถูกตัดโอกาสโดยไม่เป็นธรรมในการมีส่วนร่วมในการดำเนินกระบวนการพิจารณา หรือ (๓) มีข้อบกพร่องสำคัญในกระบวนการพิจารณาพิพากษาที่ทำให้ผลของคดีไม่มีความยุติธรรม หรือ (๔) คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ทำขึ้นโดยอาศัยข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใดและต่อมาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญซึ่งทำให้ผลแห่งคำพิพากษาหรือคำสั่งขัดกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น

วันนี้... นายปกครอง จึงขอนำคดีที่น่าสนใจเกี่ยวกับการขอพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่ ที่ศาลปกครองสูงสุดเพิ่มมีคำสั่งไปเมื่อไม่นานมานี้ ซึ่งก็คือ “คดีโฮปเวลล์” นั่นเอง ครับ !!

คดีนี้ กระทรวงคมนาคมและการรถไฟแห่งประเทศไทย (ผู้ร้อง) ได้ทำสัญญาให้บริษัท โฮปเวลล์ (ประเทศไทย) จำกัด (ผู้คัดค้าน) เข้าดำเนินการก่อสร้างทางรถไฟยกระดับในเขตกรุงเทพมหานคร ต่อมาได้มีการบอกเลิกสัญญาจ้าง ซึ่งบริษัทฯ ได้โต้แย้งการบอกเลิกสัญญาและยื่นเรื่องต่ออนุญาโตตุลาการเพื่อให้พิจารณาและระงับข้อพิพาท ซึ่งอนุญาโตตุลาการได้มีคำวินิจฉัยให้ผู้ร้องทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชดเชยค่าตอบแทนพร้อมดอกเบี้ย คินหนังสือค้ำประกันของธนาคาร และคืนค่าธรรมเนียมการออกหนังสือค้ำประกันให้แก่บริษัทฯ ผู้ร้องทั้งสองเห็นว่าคำวินิจฉัยชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงยื่นคำร้องต่อศาลปกครองชั้นต้น ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำวินิจฉัยดังกล่าว ซึ่งคดีนี้มีการอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น โดยศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาแล้วมีคำพิพากษาให้ยกคำร้องของผู้ร้องทั้งสอง และให้บังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ

ต่อมา ผู้ร้องทั้งสองยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาคดีใหม่ โดยอ้างว่าศาลปกครองสูงสุดรับฟังข้อเท็จจริงผิดพลาดเกี่ยวกับระยะเวลาการเสนอข้อพิพาทต่ออนุญาโตตุลาการและมีข้อบกพร่องสำคัญในกระบวนการพิจารณาพิพากษาของศาล ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วมีคำสั่งไม่รับคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ของผู้ร้องไว้พิจารณาเนื่องจากไม่เข้าเงื่อนไขหลักเกณฑ์ตามกฎหมาย

ผู้ร้องทั้งสองยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุด โดยอ้างว่าคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ของผู้ร้องทั้งสองเป็นการร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ในศาลปกครองสูงสุด จึงเป็นอำนาจของศาลปกครองสูงสุด ศาลปกครองชั้นต้นจึงไม่มีอำนาจที่จะมีคำสั่งใด ๆ เกี่ยวกับคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ได้

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า การกำหนดประเด็นแห่งคดีและปัญหาที่ต้องวินิจฉัยอันเกี่ยวเนื่องกับประเด็นแห่งคดี ตลอดจนการวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาในการเสนอข้อพิพาทต่ออนุญาโตตุลาการล้วนแล้วแต่เป็นการใช้ดุลพินิจของศาลในการกำหนดประเด็นแห่งคดีและวินิจฉัยปัญหา

ตามรูปเรื่องข้อเท็จจริงแห่งคดี ข้ออ้างของผู้ร้องทั้งสองที่ว่าศาลปกครองสูงสุดรับฟังข้อเท็จจริงผิดพลาดคลาดเคลื่อน จึงมีลักษณะเป็นการโต้แย้งดุลพินิจในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล แม้จะเป็นการแตกต่างไปจากความเห็นของผู้ร้องทั้งสอง แต่ก็มีใช่เป็นกรณีที่ศาลฟังข้อเท็จจริงผิดพลาด

ส่วนกรณีที่ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า การยื่นคำเสนอข้อพิพาทต่ออนุญาโตตุลาการเป็นการยื่นภายในระยะเวลาและคดีมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีต่อไปได้ เพื่อประโยชน์แก่การพิจารณาพิพากษาคดี ศาลปกครองสูงสุดจึงพิจารณาพิพากษาคดีต่อไปในประเด็นเนื้อหาแห่งคดี โดยไม่ส่งสำนวนคดีคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อพิพากษาหรือมีคำสั่งในประเด็นเนื้อหาแห่งคดี นั้น เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองแล้ว มิใช่ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในการดำเนินกระบวนการพิจารณาอันถือว่าเป็นข้อบกพร่องสำคัญในกระบวนการพิจารณาพิพากษาที่ทำให้ผลของคดีไม่มีความยุติธรรมแต่อย่างใด

สำหรับพยานหลักฐานเกี่ยวกับเรื่องความสามารถของบริษัท โฮปเวลล์ฯ ที่ว่าในขณะที่เข้าทำสัญญา มีการจดทะเบียนนิติบุคคลต่างดาวไม่ถูกต้อง นั้น ผู้ร้องทั้งสองย่อมจะต้องตรวจสอบและรู้หรือควรรู้ถึงข้อเท็จจริงดังกล่าวได้เอง จึงเป็นความบกพร่องของผู้ร้องทั้งสองเอง มิใช่พยานหลักฐานใหม่อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

และโดยที่คำขอให้พิจารณาคดีใหม่ ถือเป็นคำฟ้องตามนัยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น และเมื่อศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่าคำขอพิจารณาคดีใหม่ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่ศาลจะรับไว้พิจารณาได้ ก็ย่อมมีอำนาจสั่งไม่รับคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ไว้พิจารณาได้ ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ไว้พิจารณา นั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วย (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๑ - ๒๔๓/๒๕๖๓)

สรุปได้ว่า คำขอพิจารณาคดีใหม่ของผู้ร้องทั้งสองนั้น ยังไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่จะขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีใหม่ได้ตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และศาลยังได้วางหลักว่าคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ถือเป็นคำฟ้องตามนัยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น